

รายวิชา ดนตรี

รหัสวิชา ศ21103

เรื่อง การใช้และบำรุงรักษา
เครื่องดนตรี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้สอน ครูจักรพันธ์ สุวรรณเกิด

MUSIC

การใช้และบำรุงรักษา เครื่องดนตรี

ภาพจาก <https://www.freepik.com/colorfuelstudio>

เพราะเหตุใดเครื่องดนตรี
แต่ละชนิดจึงมีวิธีใช้และบำรุงรักษา
ที่เป็นแบบเฉพาะของเครื่อง

การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีสากล

ได้แก่

เครื่องลมไม้
(woodwind
instruments)

เครื่องลมทองเหลือง
(brass instruments)

เครื่องสาย
(stringed
instruments)

เครื่องตีหรือเครื่องกระทบ
(percussion instruments)

เครื่องคีย์บอร์ด
(keyboard instruments)

เครื่องลมไม้

(woodwind instruments)

ประเภทไม่มีลิ้น (ฟลูต ปิกโกโล)

<https://pirun.ku.ac.th/~b5310803050/Flute.html>

- เชิดภายในท่อลมทุกท่อให้
แห้งสนิทโดยใช้อุปกรณ์แยงท่อ
ลมเครื่องเป่าโดยเฉพาะ
- เชิดร่อนนิ้วมือส่วนที่เปียกขึ้น
จากเหงื่อตามกระเดื่องนิ้วหรือ
แป้นนิ้วและในส่วนทั่ว ๆ ไปให้
สะอาด

ประเภทไม่มีลิ้น (ฟลูต ปิกโกโล)

<https://pirun.ku.ac.th/~b5310803050/Flute.html>

- หยอดน้ำมันตามจุดกระเดื่อง
นิ้วที่เสียดสีกัน รวมทั้งข้อต่อ
สปริง นอต สกรู ด้วยน้ำมันที่ใช้
หยอดโดยเฉพาะ

ประเภทไม่มีลิ้น (ฟลูต ปิกโกโล)

<https://pirun.ku.ac.th/~b5310803050/Flute.html>

- เช็ดน้ำมันส่วนที่ไหลเกินออกมาทั้งหมด
- อย่าให้นวมโดนน้ำมันเด็ดขาด
- เก็บเครื่องมือใส่กล่องให้เรียบร้อย แล้วเก็บไว้ในที่ปลอดภัย

ประเภทลึ้นเดี่ยว (คลาริเน็ต แซกโซโฟน)

<https://pixabay.com> alles

- ทำความสะอาดภายในด้วยอุปกรณ์แยงท่อลมเครื่องเป่า โดยเฉพาะ ส่วนภายนอก ให้ทำความสะอาดด้วยผ้านุ่ม ๆ

ประเภทลิ้นเดี่ยว (คลาริเน็ต แซกโซโฟน)

<https://pixabay.com> alles

- เช็ดรอยนิ้วมือส่วนที่มีเหงื่อตามกระเดื่องนิ้วและส่วนอื่น ๆ ให้สะอาด
- หยอดน้ำมันตามจุดกระเดื่องนิ้วที่เสียดสีกัน รวมทั้งข้อต่อสปริง นอต สกรู ด้วยน้ำมันที่ใช้หยอดโดยเฉพาะ

ประเภทลิ้นเดี่ยว (คลาริเน็ต แซกโซโฟน)

<https://pixabay.com> alles

- เช็ดน้ำมันส่วนที่ไหลเกินออกมาทั้งหมด
- อย่าให้นวมโดนน้ำมันเด็ดขาด
- เก็บเข้ากล่องตามตำแหน่งให้ถูกต้อง

เครื่องลมทองเหลือง
(brass instruments)

เครื่องลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต)

<https://pixabay.com> creisi

- เอน้ำลายออกจากท่อลมให้หมดทุกส่วน
- ถอดลูกสูบ ท่อลูกสูบ ท่อปรับเสียง ทำความสะอาดทั้งภายนอกและภายใน แล้วหยอดน้ำมันหล่อลื่นให้ทั่วทุกส่วน

เครื่องลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต)

<https://pixabay.com> creisi

- เช็ดรอยนิ้วมือหรือส่วนที่เปียก
ขึ้นจากเหงื่อให้สะอาด
- ถ้าเช็ดไม่ออกให้ใช้น้ำยาขัด
โลหะอย่างอ่อนขัดทำความสะอาด
- เช็ดน้ำมันส่วนที่ไหลเกินออก
ให้หมด

เครื่องลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต)

<https://pixabay.com> creisi

- เก็บใส่กล่องให้ลงตามตำแหน่ง และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย
- เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดี ควร ล้างทำความสะอาดทั้งตัวเครื่อง โดยการถอดอุปกรณ์

เครื่องลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต)

<https://pixabay.com> creisi

- ทุกส่วนล้างโดยใช้ยาทำความสะอาดและน้ำสะอาด และประกอบอุปกรณ์อย่างระมัดระวังภายใต้การดูแลของผู้สอนอย่างน้อยเดือนละครั้ง

เครื่องสาย

(stringed instruments)

เครื่องสายประเภทสี (ไวโอลิน วิโอลา วิโอลอน เชลโล ดับเบิลเบส)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Violin_VL100.png

- ในขณะที่บรรเลงไม่ควรสีแรงจนเกินไป เพราะหางม้าที่ขึงคันทันจะขาดได้
- คันทัน (หางม้า) ควรถูด้วยยางสนก่อนเพื่อเพิ่มความชัดเจนของเสียงที่บรรเลง

เครื่องสายประเภทลี (ไวโอลิน วิโอลา วิโอลอน เชลโล ดับเบิลเบส)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Violin_VL100.png

- เครื่องดนตรีประเภทลีที่มีขนาดเล็ก การถือไม่ควรแกว่งไปมา เพราะอาจเกิดการกระแทกและทำให้ชำรุดได้

เครื่องสายประเภทสี

(ไวโอลิน วิโอลา วิโอลอน

เชลโล

ดับเบิลเบส)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Violin_VL100.png

- ในขณะที่บรรเลงไม่ควรหยอก
ล้อกันด้วยการนำคันทักไป
ตี เคาะ เพราะอาจทำให้คันทัก
หักได้

เครื่องสายประเภทสี

(ไวโอลิน วิโอลา วิโอลอน

เชลโล

ดับเบิลเบส)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Violin_VL100.png

- เมื่อบรรเลงเสร็จทุกครั้งควรเช็ดทำความสะอาดตัวเครื่องด้วยผ้านุ่ม ๆ
- ควรเก็บใส่กล่องหรือกระเป๋าเฉพาะเครื่องนั้น ๆ ให้เรียบร้อย และควรเก็บคันทักให้อยู่ในกระเป๋าเดียวกับตัวเครื่อง

เครื่องสายประเภทดีด (กีตาร์ กีตาร์เบส)

- เมื่อบรรเลงเสร็จควรเช็ดทำความสะอาดสายด้วยผ้านุ่ม ๆ
ทุกครั้ง เนื่องจากในขณะที่
บรรเลงมักจะมีเหงื่อออกและติด
ที่สาย ซึ่งทำให้เกิดสนิมและอาจ
ทำให้สายขาดและเป็นอันตราย
ในการบรรเลงครั้งต่อไป

เครื่องสายประเภทดีด (กีตาร์ กีตาร์เบส)

- ถ้าต้องวางกับพื้นควรวางให้
ด้านหน้าของตัวเครื่องคว่ำลง
เพื่อป้องกันการเคลื่อนของ
ลูกบิด ซึ่งอาจทำให้สายเพี้ยน
หรือขาดได้

เครื่องสายประเภทดีด (กีตาร์ กีตาร์เบส)

- ควรเก็บไว้ในกล่องหรือ
กระเป๋ เฉพาะของเครื่องนั้น ๆ
เพื่อป้องกันการกระแทกหรือ
การขีดข่วน และสะดวกต่อการ
เคลื่อนย้าย

เครื่องตีหรือเครื่องกระทบ
(percussion instruments)

เครื่องตีที่มีระดับเสียง (กลองทิมปานี่ ไฮโลโฟน ไวบราโฟน)

- ใช้ผ้านุ่มเช็ดทำความสะอาด
ทุกครั้งหลังจากบรรเลงเสร็จ
เพื่อป้องกันฝุ่นละออง และเป็น
การเช็ดคราบเหงื่อและรอยนิ้ว
มือ

เครื่องตีที่มีระดับเสียง (กลองทิมปานี ไฮโลโฟน ไวบราโฟน)

- สำหรับกลองทิมปานี เมื่อ
บรรเลงเสร็จควรปรับระดับเสียง
ลดลง เพื่อเป็นการรักษาหน้า
กลองให้มีความยืดหยุ่นอยู่ตลอด
และไม่ให้เสื่อมสภาพเร็วเกินไป

เครื่องตีที่มีระดับเสียง (กลองทิมปานี ไฮโลโฟน ไวบราโฟน)

- ควรมีถุง กระเป๋า หรือกล่องไว้สำหรับใส่เฉพาะ หรืออาจมีผ้าสำหรับไว้คลุมเครื่องดนตรี เพื่อป้องกันฝุ่นละอองจับ
- ไม่ควรนำสิ่งของอื่น ๆ วางบนตัวเครื่อง เพราะอาจทำให้ชำรุดได้

เครื่องตีที่ไม่มีระดับเสียง (กลองใหญ่ กลองเล็ก ฉาบ)

- กลองใหญ่และกลองเล็ก ควรตีด้วยความระมัดระวัง ใช้ไม้ตีเฉพาะของแต่ละเครื่องเท่านั้น เพื่อป้องกันหน้ากลองแตก เนื่องจากหน้ากลองซึ่งด้วยพลาสติกชนิดพิเศษ

เครื่องตีที่ไม่มีระดับเสียง (กลองใหญ่ กลองเล็ก ฉาบ)

- ไม่ควรวางเครื่องดนตรีซ้อนกัน
เพราะจะทำให้หน้ากลองหย่อน
หรือขาดได้ ควรเก็บหรือวาง
แยกเครื่อง เพื่อสะดวกต่อการ
นำมาใช้

เครื่องตีที่ไม่มีระดับเสียง (กลองใหญ่ กลองเล็ก ฉาบ)

- ควรมีผ้าคลุม กล้อง กระเป๋
หรือเก็บไว้ในตู้ เพื่อป้องกันฝุ่น
ละอองจับ
- ควรมีกระเป๋ ถุง หรือกล่อง
สำหรับใส่ไม้ตีของแต่ละเครื่อง

เครื่องตีที่ไม่มีระดับเสียง (กลองใหญ่ กลองเล็ก ฉาบ)

- สำหรับฉาบเมื่อบรรเลงเสร็จ
ควรเก็บใส่กระเป๋าหรือถุง
สำหรับใส่ฉาบโดยเฉพาะ
เนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีที่มี
ความคมและบาง อาจเกิด
อันตรายได้

เครื่องคีย์บอร์ด

(keyboard instruments)

เครื่องคีย์บอร์ด (เปียโน คีย์บอร์ดไฟฟ้า)

- เครื่องดนตรีประเภทนี้ เวลาบรรเลงจะต้องใช้นิ้วกดลงบนลิ้นนิ้ว จึงควรกดด้วยกำลังที่พอดี ไม่แรงจนเกินไป
- ใช้ผ้าคลุมเครื่องดนตรี เพื่อป้องกันฝุ่นละออง

เครื่องคีย์บอร์ด (เปียโน คีย์บอร์ดไฟฟ้า)

- ไม่ควรนำวัสดุที่มีน้ำเป็นส่วนประกอบวางบนตัวเครื่อง เพราะอาจเกิดการคว่ำและน้ำหก ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่เครื่องดนตรีได้

กิจกรรม

หน่วยที่ 4 เรื่อง ลำนำร้องเล่นเป็นเพลง
เรื่อง การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรี

การใช้และบำรุงรักษา เครื่องดนตรี

ภาพจาก <https://www.freepik.com/colorfuelstudio>